

БІБЛІОГРАФІЧНА РЕКОНСТРУКЦІЯ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ СПІВПРАЦІ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ І ПЕДАГОГІКИ (ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОКАЖЧИКА «ОСВІТА І ПЕДАГОГІЧНА НАУКА УКРАЇНИ І ПОЛЬЩІ. 2005–2024»)

BIBLIOGRAPHICAL RECONSTRUCTION OF POLISH-UKRAINIAN COOPERATION IN THE FIELD OF EDUCATION AND PEDAGOGY (SOME ASPECTS OF BIBLIOGRAPHICAL PREPARATION INDEX “EDUCATION AND PEDAGOGICAL SCIENCE UKRAINE AND POLAND. 2005–2024”)

У статті здійснено науково-бібліографічний огляд стану відображення польсько-українського співробітництва у галузі освіти і педагогіки засобами підготовки та оприлюднення інформаційно-бібліографічних видань різноаспектного тематичного та жанрового спрямування. З огляду на соціальні чинники, а саме тимчасове перебування наших співвітчизників за кордоном внаслідок агресії РФ, зазначено, що українсько-польська співпраця вийшла за межі офіційних перемовин, зустрічей, усталених за десятиліття спільної діяльності, на більш високий рівень, набуваючи соціологічного, психологічного контексту. Враховуючи названі обставини, розглянуто українсько-польське партнерство у сфері сучасної освіти й науки як пріоритетний напрям в інформаційно-бібліографічній діяльності Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, реалізованого в наукових дослідженнях, в структурі яких укладання бібліографічних посібників є однією із вагомих складових.

Висвітлено основні напрями відображення українсько-польського партнерства засобами науково-допоміжних бібліографічних видань, тематична складова яких репрезентує наукові досягнення та проблеми в освітньо-науковому просторі, утверджує пріоритетні наукові традиції у польсько-українському співробітництві. Представлено досвід педагогічного й освітнього партнерства засобами багаторічної наукової, освітньої, дослідницької співпраці. Встановлено найвагоміші здобутки у поступі українсько-польського співробітництва, що підтверджено зачаткуванням у 2005 р. проведення циклічних українсько-польських / польсько-українських форумів у співпраці з польськими дослідницькими і освітніми установами; українсько-польських щорічників «Професійна освіта: педагогіка і психологія», «Професійна і неперервна освіта», в яких публікуються дослідницькі рефлексії українських та польських дослідників в галузі порівняльної педагогіки, педагогіки праці та педагогіки дорослих.

Перспективним є вивчення способів представлення відомостей про українсько-польську співпрацю, враховуючи традиційні практики цієї співпраці, зокрема через діяльність відомих педагогів, вчених, представлену в бібліографічних посібниках, у відзначенні

ювілейних дат дослідників, педагогів, громадських діячів.

Ключові слова: бібліографічна репрезентація, науково-допоміжні бібліографічні посібники, педагогіка, польсько-українське співробітництво, Державна науково-педагогічна бібліотека імені В. О. Сухомлинського.

The article provides a scientific and bibliographic review of the state of reflection of Polish-Ukrainian cooperation in the field of education and pedagogy by means of preparation and publication of informative and bibliographic publications of various thematic and genre orientations. Taking into account social factors, namely the temporary stay of our compatriots abroad, as a result of the aggression of the Russian Federation, it is noted that Ukrainian-Polish cooperation has gone beyond official negotiations, meetings, established over decades of joint activity, to a higher level, acquiring a sociological and psychological context. Taking into account the mentioned circumstances, the Ukrainian-Polish partnership in the field of modern education and science is considered as a priority direction in the information and bibliographic activity of V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine, implemented in scientific research, in the structure of which compilation of bibliographic manuals is one of weighty components.

The main directions of reflecting the Ukrainian-Polish partnership by means of scientific and auxiliary bibliographic publications, the thematic component of which represents scientific achievements and problems in the educational and scientific space, confirms priority scientific traditions in Polish-Ukrainian cooperation, are highlighted. Ukrainian-Polish yearbooks «Professional education: pedagogy and psychology», «Professional and continuing education», in which research reflections of Ukrainian and Polish researchers in the field of comparative pedagogy, work pedagogy and adult pedagogy are published. It is promising to study the ways of presenting information about Ukrainian-Polish cooperation, taking into account the traditional practices of this cooperation, in particular through the activities of famous teachers, scientists, presented in bibliographic manuals, in marking the jubilee dates of researchers, teachers, and public figures.

Key words: bibliographic representation, scientific and auxiliary bibliographic manuals, pedagogy, Polish-Ukrainian cooperation, V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library.

УДК 014:37.01.74(477+438)
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/67.2.55>

Кропачева Н.М.,
науковий співробітник відділу наукових освітніх інформаційних ресурсів
Державної науково-педагогічної
бібліотеки України
імені В.О. Сухомлинського

Постановка проблеми у загальному вигляді. Результативність міжнародної співпраці, цілеспрямовано здійснюваної українськими вченими з науковцями країн Європи, Азії та Америки, є потужним

джерелом продукування наукового знання, обміну практичним втіленням інноваційних освітніх практик, генерування інформаційних ресурсів. Розгортання усестороннього партнерства з польськими

науковцями розглядається як пріоритетна складова цієї співпраці. Оскільки саме Республіка Польща однією з перших країн світу визнала незалежність України, допомагала у вирішенні нагальних проблем економічного, соціокультурного, наукового та освітнього розвитку. Так, однією із перших угод, укладених у перші роки незалежності України, була Угода між Урядами України і Республіки Польща з питань культурного і наукового співробітництва від 18 травня 1992 р. [20]. А в умовах жорстокої російської навали надала всебічну допомогу та підтримку нашим співвітчизникам за кордоном, зокрема студентам, викладачам закладів освіти, сім'ям з дітьми шкільного й дошкільного віку [22].

Осердям цієї підтримки наразі стала академічна співпраця вчених і педагогів, сконцентрована в наступних стратегічних напрямках: формування ефективних шляхів адаптації вчителів і працівників педагогічних професій, які отримали прихисток в Республіці Польща; по-друге, переосмислення та теоретичне узагальнення досвіду спільних звершень в галузі освіти, педагогіки та психології, вироблення методологічних підходів до вирішення наявних суперечностей; і, по-третє, інформування широкого загалу науковців та освітян з практичним доробком з актуальних питань розвитку педагогічної та психологічної науки, освіти та практики в контексті українсько-польської співпраці під егідою Національної академії педагогічних наук України.

За три десятиліття творчої, наукової, освітньої та дослідницької співпраці, як зазначають О. Семенов, М. Вовк та О. Фаст у спільній науковій розвідці, напрями взаємодії помітно розширилися, набули системності і глибини. Інноваційні підходи, спільні проекти успішно втілюються у творчій діяльності закладів середньої, професійної, вищої освіти, академічних установ [18].

В руслі зазначених пріоритетів новим напрямом в українсько-польському співробітництві стало «залучення освітян до науково-дослідницької, пошукової, експериментальної та практичної діяльності в рамках міжнародних проєктів та програм» [13, с. 103].

Інформаційна діяльність наукових бібліотек в умовах одного із найбільш серйозних викликів сучасності актуалізувала й продемонструвала необхідність продовження відображення активної міжнародної співпраці у інформаційно-довідкових виданнях, що засвідчують розширення та поглиблення українсько-польської педагогічної співпраці, демонструють нові горизонти співробітництва польських і українських вчених.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Міжнародна співпраця стала вагомим чинником всебічної підтримки українського народу в умовах повномасштабної війни РФ проти України,

продукуючи широкий пласт нових напрямів взаємодії науковців, освітян щодо проведення спільних проєктів в галузі освіти; вивчення соціальних проблем українських педагогів в процесі працевлаштування в закладах освіти та наукових установах за кордоном, а також інформування широкої громадськості про стан та соціальні проблеми освітян. Найбільш всебічно зазначені матеріали підготовлено на підставі опитування освітян, які знаходяться у Республіці Польща, зокрема соціологічне дослідження «Разом у класі. Діти з України у польських школах: Потенціали та виклики у розбудові полікультурної школи в контексті війни. Думка вчителів», перекладене й видане українською мовою, у підготовці українського видання звіту брали участь науковці Національної академії педагогічних наук України; «Аналітичний звіт за результатами опитування вчителів, які знаходяться під тимчасовим захистом в Республіці Польща у період військової агресії РФ проти України», проведеного вченими Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна за підтримки Інституту цифровізації освіти НАПН України [16, с. 4, 9].

Зазначені видання стали одним із невід'ємних елементів плідної співпраці українських та польських науковців в галузі освіти і педагогічної науки, що збагатилася значними теоретичними та практичними здобутками.

Вони ґрунтуються на світоглядно-ціннісних підвалинах «сповідування європейських цінностей свободи й незалежності, що дістали продовження в функціонуванні спільних наукових організаційних структур, співпраці вищих науково-освітніх інституцій із залученням наукової та освітньої спільнот, а саме засіданні Президії Національної Академії Педагогічних Наук України і Комітету педагогічних наук Польської Академії наук, участі в XI Загальнопольському педагогічному з'їзді, що відбувся у вересні 2022 року, роботі в рамках з'їзду сесії «Освіта під час війни»; проведенні українсько-польських / польсько-українських форумів; виданні українсько-польських щорічників, періодичних наукових видань, збірників наукових праць; проведенні наукових заходів, співорганізаторами яких є наукові та освітні установи Республіки Польща; діяльність центру політики Житомирського державного університету ім. І. Франка, Полоністичного науково-інформаційного центру Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка; проведенні соціологічних досліджень [16].

Підготовка вторинних інформаційних ресурсів, як-от: бібліографічно-довідкових, реферативних та аналітичних матеріалів відображає найбільш значущі проблеми сучасної освіти та педагогіки. З-поміж названих видань найбільш усталені традиції у вирішенні таких питань мають бібліографічні

посібники, упорядкування яких є одним із пріоритетних напрямів дослідницької діяльності Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (надалі – ДНПБ України), науково-дослідного центру з питань галузевого бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства [19].

Чільне місце у висвітленні напрямів польсько-української та українсько-польської співпраці займають біобібліографічні видання, які найбільш повно представлено в змісті книжкового фонду та галузевого бібліотечно-інформаційного ресурсу ДНПБ України, підтвердженням чого слугують бібліографічні покажчики, що містять інформацію про видатних вчених України та Польщі, як-от: І. Зязюна, доктора філософських наук, професора, дійсного члена НАПН України, нагородженого за багаторічне співробітництво з польськими вченими в галузі педагогіки Золотою медаллю Спілки вчителів Польщі; академіка-секретаря Відділення професійної педагогіки і освіти дорослих НАПН України Н. Ничкало, фундаторки українсько-польської / польсько-української наукової співпраці в галузі педагогічної освіти і освіти дорослих, співредакторки польсько-українського, українсько-польського щорічника «Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia» = «Професійна освіта: педагогіка і психологія», за плідну багатолітню працю в цій царині нагородженої золотим Знаком Польської Спілки Вчителів, медаллю княгині Огінської; директора Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України доктора педагогічних наук Л. Лук'янової, яка розвиває традиції партнерства з закладами освіти, науковими інституціями Польщі, опікується теоретико-експериментальним упровадженням інноваційних проектів як українських, так і польських учених; Ф. Шльосека, голови Наукового товариства «Польща-Україна», директора Інституту педагогіки Академії спеціальної педагогіки імені Марії Гжеґожевської у Варшаві, іноземного члена НАПН України [5; 10; 8; 21].

Окремі питання професійного становлення представників робітничих професій в рамках дев'яти українсько-польських / польсько-українських форумів (2005–2023 рр.) на основі бібліометричного аналізу розглянуто у дослідженні Н. Кропчевої [7].

Вивчення та широке інформаційне оприлюднення здобутків українсько-польського співробітництва знаходить своє відображення у діяльності ДНПБ України засобами інформаційних ресурсів освітнього спрямування, зокрема упорядкування тематичних оглядів, довідково-інформаційних видань, електронних презентацій, проведенні спільних заходів з участю бібліотечних працівників Республіки Польща за сприяння ВГО «Українська Бібліотечна Асоціація», відображення діяльності наукових бібліотек Республіки Польща на

сторінках наукових видань, сайтах наукових бібліотек [14; 3; 1].

Фахівці відділу науково-освітніх інформаційних ресурсів ДНПБ України проводять бібліографічне дослідження «Освіта і педагогічна наука України і Польщі. 2005–2024» у межах виконання прикладного наукового проекту «Освітнянські бібліотеки як суб'єкт проектування освітнього середовища в умовах цифровізації» (2023–2025 рр.). Хронологічно він продовжує науково-допоміжний бібліографічний покажчик із такою ж назвою, випущений у 2015 р. На констатувальному та частково аналітико-синтетичному етапах здійснюється «<...> науково-бібліографічний аналіз та аналітико-синтетичне опрацювання публікацій щодо українсько-польської / польсько-української співпраці, спрямованої на розвиток освіти і педагогічної науки в Україні та Республіці Польща» [15].

Метою пропонованої статті визначено наступні завдання: з'ясування тематично-змістового наповнення бібліографічних посібників, розміщених на веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, присвячених відображенню українсько-польської співпраці в галузі освіти та педагогіки; окреслення основних складових змістового наповнення науково-допоміжного бібліографічного покажчика про українсько-польську співпрацю в галузі освіти та педагогіки.

Виклад основного матеріалу. Інформаційний потенціал міжнародної взаємодії в галузі освіти, педагогіки та психології супроводжується та відображається в змісті інформаційно-бібліографічного забезпечення наукових досліджень, освітньої практики, що наразі представлено в тематичному діапазоні інформаційних ресурсів, сервісів, розроблених та підготовлених бібліотечними установами. Активно реагуючи на найбільш актуальні питання сучасності, успішно долаючи різні випробування та труднощі в умовах руйнації бібліотек, фахівці продовжують виконувати професійні обов'язки, сприяючи поширенню структурованої наукової інформації та її суспільному використанню, утверджуючи нові функції бібліографічних видань.

Як зазначають Л. Самчук та Т. Добко, «оперативний доступ до бібліографічних покажчиків на веб-сайтах бібліотек, їх моніторинг та упорядкування стають частиною та важливим напрямом у діяльності наукових бібліотек [17; 4].

Одним із пріоритетних напрямів діяльності ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського, як спеціалізованої академічної книгозбірні, є науково-інформаційне забезпечення інноваційного розвитку наук про освіту, педагогіки, та освітньої практики. З-поміж підготовлених й опублікованих бібліографічних посібників, презентованих на веб-порталі бібліотеки й представлених у науково-педагогічній електронній бібліотеці, слід назвати бібліографічну

продукцію, зокрема бібліографічні списки, бібліографічні огляди, які відображають стан та наявні закономірності у формуванні тематичного діапазону видань про міжнародну співпрацю в галузі освіти, педагогіки та психології.

В розділі «Науково-допоміжна бібліографічна продукція» згруповано бібліографічні видання за двома рубриками «Науково-допоміжні бібліографічні покажчики» і «Науково-допоміжні бібліографічні покажчики, присвячені діяльності ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського». У виданні, представленому в одній із рубрик вміщено перелік бібліографічних покажчиків з питань освіти й педагогіки, наявних у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, які хронологічно охоплюють період з 1919 р. до 2017 р. [2].

Серед бібліографічних видань містяться науково-допоміжні бібліографічні покажчики про актуальні питання освіти і педагогічної науки України і Польщі, 1991–2015 рр. і про опіку над дітьми у Польщі у порівняльно-історичній ретроспективі (1900–2016) [12; 6].

В рубриці «На допомогу науково-педагогічним працівникам» розділу «Рекомендаційні видання» (<http://surl.li/ppkcp>) вміщено *рекомендаційні бібліографічні списки*, упорядковані фахівцями упродовж 2010–2022 років, в змісті яких висвітлено досвід впровадження інноваційних освітніх практик в Польщі: «Освіта Польщі» (2012 р.), «Вітчизняний та зарубіжний досвід роботи з обдарованими дітьми» (2013 р.); *анотований бібліографічний список* «Філософсько-освітня діяльність у контексті міждисциплінарності (інтердисциплінарності)» (2016 р.), *каталог виставки* «Європейський освітній простір: досвід зарубіжних країн. Освіта Польщі» (2018 р.) в якому представлено публікації щодо розвитку освіти в Республіці Польща в історичному, компаративному аспектах в реаліях сучасності.

Експозиційно-виставкову діяльність як складову інформаційно-бібліографічного забезпечення наукових досліджень ДНПБ України, представлено низкою виставок-презентацій про видатного польського педагога, письменника, лікаря і громадського діяча Я. Корчака, відомих українських та польських вчених та педагогів: Франтішека Шльосека, Тадеуша Левовицького, Валентини Радкевич.

В табл. 1 вміщено відомості про підготовлені виставки, виставки-презентації, що демонструють тематичний діапазон найбільш актуальних та інформативних джерел з питань польсько-української співпраці, інформації про визначних учених, педагогів України та Республіки Польща.

Виставки-презентації, що виставлені на веб-порталі, надають можливість візуально переглядати зміст окремих документів, подавати

документи у будь-якій кількості та послідовності, експонувати документи без обмеження терміну зберігання, що уможливорює ознайомлення з актуальними питаннями українсько-польської співпраці та студіювання наукових та біографічних нарисів про знаних учених та педагогів.

Встановлення основних жанрів бібліографічних видань, підготовлених фахівцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського і розміщених на веб-порталі бібліотеки, демонструє і певним чином підсумовує набутий досвід підготовки довідникових видань межах завершених наукових проєктів.

Упорядкування рукопису науково-допоміжного бібліографічного покажчика «Освіта і педагогічна наука України і Польщі. 2005–2024» на аналітично-синтетичному етапі дослідження планується завершити і підготувати до опублікування в першій половині 2024 року. Відтак, ознайомлення з основними складовими змістового наповнення розглядаються укладачами як один із найбільш дієвих способів презентації матеріалів польсько-українських / українсько-польських форумів, які, на думку академіка Н. Ничкало, співорганізатора цих важливих для спільноти заходів, «<...> результат великої роботи вчених-педагогів України і Республіки Польща, водночас це старт, за яким – і продовження розпочатих справ, і початок нових наукових пошуків» [11].

Основні положення нашого дослідження доповнено інформацією про опублікування п'ятнадцяти томів українсько-польського, польсько-українського щорічника «Професійна освіта: педагогіка і психологія»¹ за результатами діяльності Міжнародного наукового товариства «Польща – Україна» спільно із Вищою педагогічною школою у Ченстохові; видання польсько-українського наукового щорічника «Професійна і неперервна освіта», започаткованого Інститутом післядипломної педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України імені І. А. Зязюна спільно з Академією спеціальної педагогіки імені Марії Гжеґожевської (м. Варшава), присвяченого дослідницьким рефлексіям в галузі порівняльної педагогіки, педагогіки праці та педагогіки дорослих.

Висновки. Інформаційно-бібліографічне забезпечення проведення наукових досліджень ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського тематично зміщується в русло упорядкування бібліографічних видань, зміст яких призначається висвітленню питань українсько-польського співробітництва в галузі освіти і педагогіки, що можна вважати логічним продовженням міжнародної діяльності фахівців книгозбірні, успішно реалізованих як в межах наукових проєктів, так і в накопиченні

¹ Матеріали українсько-польських щорічників «Професійна освіта: педагогіка і психологія» можна віднайти на сайті колекцій культурної та наукової тематики Республіки Польща. – Режим доступу: <http://surl.li/plptr>.

Тематичний спектр виставок-презентацій ДНПБ України, зміст який відображає питання польсько-української співпраці (2022–2023 рр.)

Назва виставки	Укладачі	Бібліографічний опис виставки-презентації
Франтішек Шльосек – учений, педагог, громадський діяч (до 80-ти річчя від Дня народження)	О. Б. Дроншкевич	Франтішек Шльосек – учений, педагог, громадський діяч (до 80-ти річчя від Дня народження) : [Електронний ресурс] : [Виставка] / Державна науково-педагогічна бібліотека України ; уклад. О. Б. Дроншкевич. – К., 2022. – 26 с. – Режим доступу: http://surl.li/plisk (дата звернення: 20.01.2024). – Назва з екрана.
Життя заради дітей (До ювілею Януша Корчака (1878–1942))	Л. М. Мелешенко, В. В. Фіх	Життя заради дітей (До ювілею Януша Корчака (1878–1942)) : [Виставка] : [Електронний ресурс] / Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського ; уклад. Л. М. Мелешенко, В. В. Фіх. – К., 2023. – 40 с. – Режим доступу: http://surl.li/pljbd (дата звернення: 20.01.2024). – Назва з екрана.
Тадеуш Левовицький – видатний польський учений, педагог, громадський діяч: До ювілею Тадеуша Левовицького (02.07.1942)	О. Б. Бондарчук	Тадеуш Левовицький – видатний польський учений, педагог, громадський діяч: До ювілею Тадеуша Левовицького (02.07.1942) – доктора хабілітованого у галузі гуманістичних наук, іноземного члена НАПН України, Почесного Голови Комітету Педагогічних наук ПАН [Електронний ресурс] [Виставка] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; уклад. О. Б. Бондарчук. – К., 2022. – 48 с. – Режим доступу: http://surl.li/pljob (дата звернення: 20.01.2024). – Назва з екрана.
«Життя заради дітей» До ювілею Януша Корчака (1878–1942)	Л. М. Мелешенко, В. В. Фіх	Життя заради дітей» До ювілею Януша Корчака (1878–1942) : Виставка : [Електронний ресурс] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2021. – 40 с. – Режим доступу: http://surl.li/pljbd (дата звернення: 20.01.2024). – Назва з екрана.
Нелля Григорівна Ничкало – провідний учений у галузі професійної педагогіки (До ювілею Неллі Григорівни Ничкало)	–	Нелля Григорівна Ничкало – провідний учений у галузі професійної педагогіки (До ювілею Неллі Григорівни Ничкало): Виставка : [Електронний ресурс] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2021. – 40 с. – Режим доступу: http://surl.li/pnokn (дата звернення: 20.01.2024). – Назва з екрана.
Європейський освітній простір: досвід зарубіжних країн: Освіта Польщі	Л. І. Самчук	Європейський освітній простір: досвід зарубіжних країн: Освіта Польщі: Каталог виставки : [Електронний ресурс] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; упоряд.: Л. І. Самчук. – К., 2021. – 9 с. – Режим доступу: http://surl.li/pnomh (дата звернення: 20.01.2024). – Назва з екрана.

інформаційних ресурсів наукового, освітнього характеру. Зазначимо, що досвід упорядкування бібліографічних видань, предметом вивчення яких стають відомі педагоги, науковці, освітяни України та Польщі, налаштовує на встановлення таких закономірностей: наявність жанрового різноманіття бібліографічних видань. Серед них анотовані бібліографічні списки, бібліографічні списки, бібліографічні огляди, тематичні виставки в електронному і традиційному вигляді. По-перше, тематично вони поступово виходять за межі ustalених практик, переходять в стадію налагодження освітніх, наукових, особистісно орієнтованих взаємин, пришвидшених в умовах воєнного стану та орієнтованих на соціологічний контекст наукових досліджень, освітньої практики. Зазначені активності відображаються в інформаційній діяльності наукових установ.

Перспективи подальших розвідок. Репрезентація польсько-українського співробітництва

в галузі освіти і педагогіки засвідчує аксіологічну направленість, представлену в тематичному та жанровому спектрі упорядкованих бібліографічних видань. Однією із прогнозовано очікуваних і значимих подій стане оприлюднення науково-допоміжного бібліографічного покажчика «Освіта і педагогічна наука України і Польщі. 2005–2024», висвітлення змістового наповнення якого нами буде представлено в одній із наукових розвідок.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Безпечні фонди – безпечна спадщина. Музеї, бібліотеки, архіви перед обличчям загроз : *Міжнародний Форум*. Українська Бібліотечна Асоціація. Київ, 2023. URL: <http://surl.li/pieda> (дата звернення: 20.01.2024).

2. Бібліографічні покажчики у фондї Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського : 37 Освіта. Виховання. Навчання. Дозвілля : *наук.-допом. бібліогр. покажч.* НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлин-

ського. Київ, 2019. 98 с. До 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського.

3. Бібліотечний вересень у Торуні : міжнародна конференція : [офіційний сайт] / Українська Бібліотечна Асоціація. Київ, 2023. URL: <http://surl.li/pidxs>.

4. Добко Т. Бібліографічний покажчик у системі довідково-бібліографічної діяльності: історія та сучасність. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. 2016. Вип. 44. С. 499–513. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prnbuimviv_2016_44_41 (дата звернення: 20.01.2024).

5. Іван Андрійович Зязюн: педагог, вчений, філософ : *біобібліогр. покажчик* / упоряд. Л. Н. Штома ; наук. ред. Н. Г. Ничкало ; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. Київ, 2018. 229 с. URL: <http://surl.li/pkjtff> (дата звернення: 20.01.2024).

6. Карпенко О. Опіка над дітьми у Польщі у порівняльно-історичній ретроспективі (1900–2016) : *наук.-допом. бібліогр. покажч.* Дрогобиц. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. Дрогобич, 2017. 243 с.

7. Кропачева Н. М. Проблема професійної підготовки кваліфікованих робітників на сторінках Польсько-Українських / Українсько-Польських Форумів (2005–2022 рр.). *Психолого-педагогічний супровід професійної підготовки кваліфікованих робітників в умовах воєнного стану*. Електрон. зб. матеріалів регіон. наук.-практ. семінару. БІНПО ДЗВО «УМО». Біла Церква, 2023. С. 86–92. URL: <http://surl.li/ptaes> (дата звернення: 23.01.2024).

8. Лариса Борисівна Лук'янова – педагог, науковець, особистість : *біобібліогр. покажч.* / Упоряд. : Штома Л. Н. ; наук. ред. Ничкало Н. Г. ; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. Київ, 2016. 54 с.

9. Лук'янова Л., Овчарук О. Аналітичний звіт за результатами опитування вчителів, які знаходяться під тимчасовим захистом в Республіці Польща у період військової агресії РФ проти України / Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. Київ, 2023. 41 с. URL: <http://surl.li/pbeus> (дата звернення: 20.01.2024).

10. Нелля Григорівна Ничкало – академік НАПН України : *біобібліогр. покажч.* / НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд. : Штома Л. Н., Пономаренко Л. О. Київ, 2011. 212 с. (Академіки НАПН України ; вип. 15). URL: <http://surl.li/pljto> (дата звернення 21.01.2024).

11. Ничкало Н. Г. VIII українсько-польський / польсько-український форум «Освіта для миру / Edukacja dla pokoju», Переяслав-Хмельницький. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2019. № 1 (1). С. 1–9. URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2019-1-1-3-1> (дата звернення: 21.01.2024).

12. Освіта і педагогічна наука України і Польщі. 1991–2015 = Edukacja i nauka pedagogiczna Ukrainy i Polski : *бібліогр. покажч.* / уклад. : Н. І. Тарасова, Л. І. Самчук, Л. Н. Штома, Н. А. Стельмах ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Київ, 2015. 344 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/705815/1/Poland_Ukraine.pdf (дата звернення: 20.01.2024).

13. Павленко Т. С. Роль Франтішека Шльосека в розвитку польсько-українського освітнього співробітництва. *Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки України в умовах воєнного стану* : матеріали звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Від-ня філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Вінниця : ТВОРИ, 2023. 109 с.

14. Польський педагог-гуманіст Януш Корчак (1878–1942) : до 125-річчя з дня народж. : *біобібліогр. покажч.* АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Київ : Дух і літера, 2003. 132 с. – URL: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/01/index_11_4.pdf.

15. Пономаренко Л. О. Освітнянські бібліотеки як суб'єкт проєктування освітнього середовища в умовах цифровізації: найістотніші результати першого етапу наукового дослідження. *Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки України в умовах воєнного стану* : матеріали звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 18 груд. 2023 р., Київ / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Вінниця : ТВОРИ, 2023. С. 92–94. URL: <http://surl.li/pifbk> (дата звернення: 20.01.2024).

16. Разом у класі. Діти з України у польських школах: Потенціали та виклики у розбудові полікультурної школи в контексті війни. *Думка вчителів: Звіт про дослідження*. Київ, 2023 63 с. URL: <http://surl.li/pkego> (дата звернення: 20.01.2024).

17. Самчук Л. І. Бібліографічні посібники в забезпеченні інформаційних потреб освітян. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Т. 61, вип. 5. С. 188–195. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2017_61_5_18 (дата звернення: 20.01.2024).

18. Семенов О., М. П. Вовк, О. Л. Фаст. Українсько-польське партнерство в галузі освіти: академічний дискурс. *Академічні студії. Сер. «Педагогіка»*. 2022. Вип. 3. С. 100–111. URL: <http://surl.li/pkejv> (дата звернення: 20.01.2024).

19. Стельмах Н. А. Біобібліографічна серія «Академіки НАПН України» як важливе джерело інформаційного-бібліографічного забезпечення розвитку педагогічної науки. *Наукові праці НБУВ*. 2011. Вип. 11. С. 616–621. URL: https://lib.iitta.gov.ua/9189/1/prnbuimviv_2011_31_52.pdf (дата звернення: 21.01.2024).

20. Угода між Урядом України і Урядом Республіки Польща про співробітництво в галузі культури, науки і освіти. Дата набуття чинності: 22.11.1999. Законодавство України. Верхов. Рада України. Київ, 1997. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/616_058 (дата звернення: 20.01.24). Назва з екрана.

21. Шльосек Франтішек – учений, педагог, громадський діяч : *біобібліогр. покажч.* НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна; упоряд.: Штома Л. Н., Сікора Ян. Київ, 2018. 88 с. URL: <http://surl.li/poibv>.

22. W sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy: *Rozporządzenie Ministra edukacji i nauki z dnia 21 marca 2022 r.* Warszawa, 2022. URL: <http://surl.li/pkeln> (дата звернення: 20.01.24).